

düsbed

DİCLE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ
ISSN: 1308-6219 Ekim 2019 YIL-11 Sayı 23

Araştırma Makalesi / Research Article

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date

28..05.2019

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date

25.10.2019

Dr. Öğr. Üyesi Volkan YILDIZ

Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi
Arkeoloji Bölümü
yildiz.volkan@cbu.edu.tr.

ALANYA ARKEOLOJİ MÜZESİ'NDE BULUNAN DOĞU SİĞİLLATALARI A, B ve C GRUBU SERAMİKLERİ¹

Öz

Alanya Arkeoloji Müzesi koleksiyonuna farklı tarihlerde ve farklı şekillerde kazandırılan Doğu Sigillataları A, B ve C gruplarına giren örnekler bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Müze envanter kayıtlarına göre bu seramiklerin büyük çoğunluğunun buluntu yeri ne yazık ki belli değildir. Buluntu yeri belli olan örnekler ise Silifke ve Burdur'da bulunmuş olup Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi ve İstanbul Arkeoloji Müzesi'ne satılmıştır. Alanya'da müze kurulmasıyla birlikte de bir grup eserle beraber Doğu Sigillataları da Alanya Arkeoloji Müzesi'ne nakil edilmiştir. Müzede yaptığımız çalışmalarda Doğu Sigillataları gruplarına giren 45 adet seramik saptanmıştır. Bu seramiklerden Doğu Sigillataları A ve Doğu Sigillataları D en yoğun gruplardır. Doğu Sigillataları B ve Doğu Sigillataları C ise birer örnek ile temsil edilmektedir. Doğu Sigillataları form gelişimlerine bakılarak ve diğer buluntu merkezlerinden ele geçen benzer örnekler yardımıyla yapılan karşılaştırmalar sonucunda tarihlendirilmiştir. Alanya Arkeoloji Müzesi'nde bulunan Doğu Sigillatalarının en erken örnekleri MÖ 1. yüzyıla tarihlenirken en geç örnekleri ise MS 2. yüzyıla tarihlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Alanya Arkeoloji Müzesi, Doğu Sigillataları, Doğu Sigillataları A, Doğu Sigillataları B, Doğu Sigillataları C.

EASTERN SIGILLATA A, B And C GROUPS POTTERY FROM THE ARCHAEOLOGICAL MUSEUM OF ALANYA

Abstract

The subject of this study is the examples of the Eastern Sigillata A, B and C groups, which have been acquired to the Archaeological Museum of Alanya in different dates and by different ways. Unfortunately, according to the museum inventory records, finding locations of most of these examples are not clear. The examples with known finding locations were found in Silifke and Burdur and were sold the Museum of Anatolian Civilizations in Ankara and to the Archaeological Museum of Istanbul. Together with some other artifacts, Eastern Sigillata examples were transferred to the Archaeological Museum of Alanya after the establishment of the museum. With our studies in the museum, we identified 45 examples from Eastern Sigillata groups. The majority of the examples are from the groups of Eastern Sigillata A and Eastern Sigillata

¹ Bu makale Alanya Kaymakamlığı, Alanya Arkeoloji Müzesi Müdürlüğü'nün 15.11.2017 tarih ve 50147590/155 813 sayılı izni ve de Karabük Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından desteklenen KBÜBAP-17-KP-346 numaralı "Alanya Arkeoloji Müzesi Roma Dönemi İnce Seramik Kataloğu" başlıklı proje kapsamında hazırlanmıştır. Alanya Arkeoloji Müzesi'ndeki çalışmalarım sırasında yardımlarını esirgemeyen müze müdürü Seher TÜRKMEN'e, arkeolog Gülcan DEMİR'e, arkeolog Belgin SAVAŞ'a, arkeolog Şerife SEZER'e ve tüm müze çalışanlarına göstermiş oldukları yakın ilgi ve yardımlarından dolayı çok teşekkür eder, şükranlarımı sunarım. Ayrıca çizim ve fotoğrafların düzenlenmesindeki yardımlarından dolayı arkeolog Esra SAĞUN'a ne kadar teşekkür etsem azdır.

D. Other groups, Eastern Sigillata B and Eastern Sigillata C are represented by one example each. Eastern Sigillata examples are dated by their form development and by the analogies with similar examples from other sites. The earliest examples of Eastern Sigillatas of the Archeological Museum of Alanya are dated to the 1st century BC, while the latest examples are dated to the 2nd century AD.

Keywords: Archaeological Museum of Alanya, Eastern Sigillata, Eastern Sigillata A, Eastern Sigillata B, Eastern Sigillata C.

Giriş

Doğu Sigillata² A grubu ilk kez Zahn tarafından Priene’de ele geçen örneklerle tespit edilmiş ve Plinius’un aktarımlarından yola çıkarak “Pergamon Seramikleri” olarak adlandırılmıştır (Zahn, 1904: 447-448). Söz konusu bu tanımlama DSA üretim merkezleri arasında isimleri anılan Antiocheia ve Tarsus Gözlükule’de bulunan kırmızı astarlı örnekler için de kullanılmıştır. Bu konuda ilk farklı görüş ise Iliffe tarafından ileri sürülmüştür. “Doğu Terra Sigillata Grup II” olarak önerilen bu tanımlama, Kenyon’un adlandırmasına da öncülük etmiştir (Uygun, 2011: 7). DSB grubu da tıpkı DSA gibi 19. yüzyılda Zahn tarafından tanıtılmış ve “vasa samia” olarak adlandırılmıştır. Bu bağlamda birçok eski yayında bu grup “Samian” başlığı altında ele alınmıştır (Uygun, 2011:10). Pergamon ve Çandarlı’da üretilen DSC grubu ise ilk kez Conze ve Loeschke tarafından ele alınmıştır. Conze 1903 yılında Pergamon’da ele geçen buluntular arasında ayrı bir kırmızı astarlı seramik grubundan bahsetmektedir (Conze, 1903: 23). Çandarlı’da ele geçen çok sayıda kırmızı astarlı seramik ise, 1912 yılında Loeschke tarafından “Çandarlı Sigillatası” olarak adlandırılmıştır (Loeschke, 1912: 344-407; Uygun, 2011:12). Özellikle eski literatürde bu şekilde değerlendirilen söz konusu bu gruplar, Kenyon’un yaptığı sınıflandırma ile A, B, C grupları olarak adlandırılmıştır (Kenyon, 1957: 281 vd.; Zoroğlu, 1986: 62- 63; Yıldız, 2016: 255). DS’ler için yapılan en kapsamlı tipoloji ise Hayes tarafından gerçekleştirilmiştir. Hayes’in 1985 yılı yayınında, Samaria’nın tipolojisinde yer alan formlara yeni formların eklenmesiyle bu grupların form repertuarı zenginleştirilmiştir (Uygun, 2011: 8). DS gruplarında erken dönem yayınlarında görülen bu kavram karmaşasına neden olan bu tanımlamalar, günümüzde Kenyon’un yaptığı alfabetik kodlama sayesinde büyük oranda ortadan kaldırılmıştır. Her grup birbirinden farklı bir kronolojik süreç içerisinde üretildiği gibi, her grupta birbirinden farklı formların ya da birbirlerinden etkilenerek üretilen benzer formların kullanılmış olduğu da bilinmektedir. Bu kısa girişten de anlaşılacağı üzere uzunca bir süre popülerliğini koruyan Roma Dönemi Kırmızı Astarlı Seramikleri farklı zaman dilimlerinde ve farklı formlarda üretilerek, çok uzun bir tarih aralığında var olmuşlardır. Roma Dönemi pişmiş toprak vazo formları arasında çok uzun süre popülerliğini koruyan kırmızı astarlıların, Alanya Arkeoloji Müzesi’nde bulunan DS’ler arasında, yukarıda kısaca değinilen gruplara ve türevlerine ait örnekleri bulunmaktadır.

Çalışmamıza konu oluşturan DSA, DSB ve DSC grubu seramikleri Alanya Arkeoloji Müzesi’ne farklı tarihlerde ve farklı şekillerde kazandırılmıştır. Müze envanter kayıtlarına göre bu gruptaki seramiklerin büyük çoğunluğunun buluntu yeri ne yazık ki belli değildir. Buluntu yeri belli olmayan bu gruplar müzeye farklı tarihlerde satın alma, bağış ve müsadere yoluyla kazandırılmıştır. Küçük bir grubu ise Silifke ve Burdur’da bulunmuş olup Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi ve İstanbul Arkeoloji Müzesi’ne satılmıştır. Farklı müzelerdeki bu örnekler Alanya’da müze kurulmasıyla birlikte Alanya Arkeoloji Müzesi’ne nakil edilmiştir. Müzede yaptığımız çalışmalar sonucunda DS gruplarına giren 45 adet seramik saptanmıştır. Bu seramiklerden DSA ve DSD’ler³ en yoğun gruplarken DSB ve DSC’ler birer örnekle temsil edilmektedir (bkz. Grafik 1). Bu gruplara giren örnekler form gelişimlerine bakılarak ve diğer buluntu merkezlerinden ele geçen benzer örnekler yardımıyla yapılan karşılaştırmalar sonucunda tarihlendirilmiştir. Bu bağlamda bakıldığında bu gruplar içinde en erken ve en geç örneklerimiz DSA grubunda yer almaktadır.

² Buradan sonra bu grupların “DS”, “DSA”, “DSB”, “DSC” ve “DSD” şeklinde kısaltması kullanılacaktır.

³ Alanya Arkeoloji Müzesi’nde bulunan DS’ler arasında en yoğun gruplardan biri olan DSD grubu yazar tarafından yayına hazırlanmaktadır.

Alanya Arkeoloji Müzesi'nde bulunan DS'ler MÖ 1. yüzyıl ile MS 2. yüzyıl aralığına tarihlendirilmektedir.

Alanya Arkeoloji Müzesi'nde Bulunan DSA'lar

DSA'ların Hamur ve Astar Özellikleri

Alanya Arkeoloji Müzesi'nde bulunan Roma Dönemi ince seramikleri arasından DSA grubuna giren örneklerin hamuru kırmızımsı sarı ya da sarımsı, pembemsi deve tüyü rengi tonlarındadır. Hamur oldukça sert pişimlidir. Sert pişimli olması nedeniyle kırılğan değildir. İçerisinde az da olsa gümüş mika, ince taneli kum ve kireç görülmektedir. Gruptaki örnekler Munsell renk kataloğuna göre 8 farklı hamur rengine sahiptir. Munsell renk kataloğundaki karşılığı 2,5 YR 5/6 (red), 6/4 (light reddish brown), 6/6 (light red), 6/8 (light red), 7/6 (light red), 7/8 (reddish yellow), 5 YR 6/6 (reddish yellow) ve 7,5 YR 7/6 (reddish yellow)'dır. Alanya Arkeoloji Müzesi DSA'larının astar özelliklerine gelince; koyu kahverengimsi kırmızı ve kırmızı tonlarının kullanıldığını görmekteyiz. Munsell kataloğuna göre 6 farklı astar rengi görülmektedir. Bu renklerin Munsell renk kataloğundaki karşılığı 2,5 YR 3/3 (dark reddish brown), 4/4 (reddish brown), 4/8 (red), 5/6 (red), 5/8 (red), 6/6 (light red)'dir. Astar bazı örneklerde kalın uygulanırken bazı örneklerde ise ince uygulanmıştır. Kalın uygulanan astar, çift daldırma yöntemiyle yapılmıştır. Bu tipteki astar genellikle parlaktır. Kalın olması nedeniyle yüzey çoğunlukla aşınmamıştır. Astar büyük oranda korunagelmıştır. İnce uygulanan astar ise çoğu zaman mat ya da çok az oranda parlak bir görünüme sahiptir. Bu özellikleri taşıyan DSA'ların yüzeyi çoğu zaman aşınmış bir şekilde günümüze ulaşmıştır.

Grafik 1

DSA'ların Tipolojik Değerlendirmesi

Müzedeki çalışmalarımız sonucunda bu gruba giren 22 örnek saptanmıştır. DSA'ların form repertuarının oluşturulmasında, söz konusu seramiklerin sofraya kapları ya da bir başka ifadeyle yiyecek ve içecek servisinde kullanılan lüks servis kapları olarak bilinmesi de önemli bir çıkış noktası olmuştur. Oluşturulan bu form repertuarında Hayes'in DSA'lar için oluşturduğu tipoloji de örnek alınmıştır (Hayes, 1985: 9-48). Ayrıca her form grubu kendi içerisinde kronolojik olarak sıralanmıştır. Bu bağlamda bakıldığında tabak, kase ve testiler ana grupları oluşturmaktadır. Kat.No.1-4 arası tabaklar, Kat.No.5-17 arası kaseler ve Kat.No.18-22 arası ise testilerdir.

DSA Grubu Tabaklar

Alanya Arkeoloji Müzesi'nde bulunan DSA'lar arasında 4 farklı tabak formu tespit edilmiştir. Oluşturulan bu form repertuarında Hayes'in DSA'lar için oluşturduğu tipoloji örnek alınmıştır (Hayes, 1985: 9-48).

Tabak Form 1-Hayes Form 3 (Kat.No.1; Levha 1/1): Hafif içe dönük kenarlı, geniş ağızlı, sığ gövdeli dar ve alçak halka kaideli tabak formudur. Kimi zaman yuvarlak kimi zaman ise sivri biçimde sonlanan dudak ucuna sahiptir. Bu gruba giren tabaklarda düz ya da hafif eğik gövde profili

görülmektedir. Söz konusu tabaklar oldukça geniş ağız çaplarına sahipken kaideleri oldukça dar ve dışta yuvarlak profilli, alçak halka kaidelidir. Hayes tarafından Form 3 grubunda ele alınan bu tabaklar MÖ 2. yüzyıl sonu ile MÖ 1. yüzyıl arasına tarihlenmiştir (Hayes, 1985: 14-15). Bu formun benzer örnekleri Hama'da (Johansen, 1971: 57-61, Fig.26), Berenike'de (Kenrick, 1985: 225, Fig.40 B 313.1-5), Atina Agorası'nda (Robinson, 1959: 10-11, Pl.60 F1-3), Tarsus Cumhuriyet Alanı'nda (Yıldız, 2006: Lev. 2, 12), Antiocheia'da (Waage, 1948: Pl.3 122, 124f), Samsat'da (Zoroğlu, 1986: 74, Çiz.1 9-10), Assos'ta (Zelle, 1997: 34, Pl.1, 6-7), Patara'da (Uygun, 2011: 21-22, Lev.1 9) ve Andriake'de (Özdilek, 2017a: 340-341, Kat. No. T1-12, Fig.4; Fig.12 a, b; Fig.13; Fig.14 a, b; Fig.15 a, b; Fig.16 a, b; Fig.17) ele geçmiştir. Geniş kenarlı ve sığ gövdeli bu tabaklar söz konusu bu yayınlarda MÖ 2. yüzyılın sonu ile MÖ 1. yüzyıl arasına tarihlendirilmektedir. Alanya örneği de yakın benzer örneklerin yardımıyla MÖ 2. yüzyılın sonu ile MÖ 1. yüzyıl sonu arasına tarihlendirilebilir.

Tabak Form 2-Hayes Form 11(Kat.No.2; Levha 1/2): Dışa uzantılı ve aşağı sarkıtılmış kenarlı, kaideye doğru daralan eğik gövdeli, alçak halka kaideli tabak formudur. Bu genel form özellikleri nedeniyle Alanya örneği Hayes Form 11 grubuna girmektedir. Bu form DSA grubunun en erken formlarından birisidir. Crowfoot bu formu Samaria Form 8 olarak sınıflandırmış ve benzer kenar profiline sahip olan tabakları bir araya getirmiştir. Ayrıca Samaria'da bu tabaklar özellikle formları ve kenar bezemeleri dikkate alınarak kendi içinde a, b, c olarak alt tiplere ayrılmış ve de MÖ 30 yılından önceye tarihlenmiştir (Crowfoot, 1957: 310, 327-328, Fig.78, 1-8). Antiocheia'da bulunan bu forma ait örnekler Geç Hellenistik Dönem seramik örnekleriyle ele alınmış ve sikkeler yardımıyla MÖ 36/5 yılından daha geç bir tarihe ait olamayacağı kabul edilmiştir (Waage, 1948: 22, 27). Hayes ise bu formu kaide profillerindeki ve kenar profillerindeki farklılıklar nedeniyle Form 9, 10 ve 11 olmak üzere üç farklı başlıkta değerlendirmiş ve MÖ 50-25 arasına tarihlenmiştir (Hayes, 1985: 18-19). Hayes, bu tarihlere benzer bir tarihlere Atina Agorası buluntuları için de yapmıştır (Hayes, 2008: 25-26, 130-131). Bu tarihlere sonucunda, daha önceleri MÖ 1. yüzyılın birinci yarısına tarihlenen DSA grubunun karakteristik tabak formunun tarihi Hayes tarafından MÖ 1. yüzyılın ikinci yarısına çekilmiştir. Aynı formun Batı Sigillata atölyelerindeki üretim süreciyle çakışan bu tarihlere önerisi MÖ 1. yüzyılın birinci yarısına tarihli DSA örnekleri dikkate alındığında üretimin alt sınırını karşılıyor olmalıdır (Uygun, 2011: 25). Bu gruba giren tabakların karakteristik özelliği kalınlaştırılmış kenarın üst ve dış yüzünde kabartma bezemelerin olmasıdır. Kenarın üst yüzünde bitkisel kuşak ve sarmallar yer alırken kenarın dış yüzünde yumurta ve inci dizileri yer almaktadır. Bu kenar bezemeleri Hellenistik Dönem metal kaplarının pişmiş toprak öykümleri olarak kabul edilmektedir (Zoroğlu, 1986: 78; Hayes, 2008: 26; Uygun, 2011: 24; Özdilek, 2017: 342). Alanya örneği form özellikleri açısından Hayes Form 11 ile birebir benzeşirken formun karakteristik özelliği olan kenar üst ve dış yüzünde görülen kabartma bezemeler bu örnekte yoktur. Kat.No.2'nin yakın benzerleri, Samaria (Crowfoot, 1957: 327-328, Fig.78/8), Hama (Johansen, 1971: 84-88, Fig.36/8.19), Ephesos (Mitsopoulos- Leon, 1991: 88, 91, Taf.106/G6), Patara (Uygun, 2011: 38, 211, Lev.19/284) ve Andriake (Özdilek, 2017a: 343, 362, Fig.7/T 38-T39) gibi farklı merkezlerde bulunmuştur. Bu karşılaştırma örnekleri ışığında ve Hayes'in önerisi doğrultusunda Kat.No.2 MÖ 1. yüzyıla ait olmalıdır.

Tabak Form 3-Hayes Form 37A(Kat.No.3; Levha 1/3): Düz ya da eğik tondolu, halka kaideli, sığ tabak formudur. Bu form DSA grubunun birçok farklı merkezde oldukça çok bulunan formlarından birisidir. Dik kenarlı olması ve kenardan gövdeye geçişte belirgin ve çıkıntılı bir dirsek yapması bu formun karakteristik özelliğidir. Hayes, bu formu oldukça detaylı bir sınıflandırma sonucunda farklı kenar ve kaide profillerine göre dört farklı tipe ayırmıştır (Hayes, 1985: 29-31). Bu tipoloji sonucunda da bu formun İtalya Sigillatları'ndaki benzer örnekleri yardımıyla MS 40 yılı başlangıç olmak üzere genel olarak bu formu MS 1. yüzyıla tarihlenmiştir (Hayes, 1985: 29-31; Uygun, 2011: 28). Kat.No.3, uzun dik kenarlı, ucu sivrileşen dışa çıkıntılı belirgin dikey dudaklı, eğimli gövdeli, kenar ve gövde birleşimi sivri uçla sonlanan çıkıntılı dirsekli, ucu daraltılmış yüksek halka kaidelidir. Antiocheia'da Erken Roma Dönemi olarak ele alınmış ve MS 1. yüzyıla tarihlenmiştir (Waage, 1948: 33). Samaria'da bu grup Form 14 başlığında ele alınmış ve MÖ 30 yılı bu grubun tarihi için başlangıç kabul edilmiştir (Crowfoot, 1957: 311, 331-332; Uygun, 2011: 29). Hama buluntularını değerlendiren Johansen de tıpkı Samaria'da olduğu gibi bu grubu Form 14 grubunda değerlendirmiş ve MS 1. yüzyıla tarihlenmiştir (Johansen, 1971: 100-102). Hayes ise bu

formu, Form 37 başlığında ele almış ve kendi içinde a ve b olmak üzere iki alt gruba ayırmıştır (Hayes, 1985: 31). Kat.No.3'ün diğer yakın benzerleri Atina Agorası'nda (Robinson, 1959: 24, Pl. 60, G8), Tarsus Cumhuriyet Alanı'nda (Yıldız, 2006: 92-93, Lev.38/265-266; Yıldız, 2012: 526-527, Lev.2/28), Kelenderis'te (Tekocak, 2006: 38, Lev.2/14-15; Tekocak, 2017: 219, Lev.2/14-15) ve Patara'da (Uygun, 2011: 29, 194, Lev.11/158) tespit edilmiştir. Bu örnekler içinde benzer tarih aralıkları önerilmiştir. Bu bağlamda bakıldığında söz konusu benzer örnekler ile Kat. No.3'ü MS 1. yüzyılın 2. yarısına tarihlemek mümkündür.

Tabak Form 4-Hayes Form 55 (Kat.No.4; Levha 1/4): Dışa uzantılı ve düzleştirilmiş kenarlı, kaideye doğru daralan eğik gövdeli, küçük ve hafif belirginleştirilmiş alçak halka kaideli tabak formudur. Alanya örneği Hayes Form 55 ile birebir benzeşmektedir. Hayes bu formun nadir görülen bir form olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Form 55'in Form 53'ten türemiş olabileceğine de değinmektedir (Hayes, 1985: 39). Nadir bulunan bir form olması nedeniyle karşılaştırma örnekleri çok sınırlıdır. Kat.No.4'ün yakın benzeri Antiocheia'da bulunmuş ve MS 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Waage, 1948: 39-40 Pl.VI/605). Ayrıca Hayes şimdiye kadar bu formun bilinen tek tam örneğini Kıbrıs Müzelerinde tespit etmiştir (Hayes, 1985: 39). DSA grubunun geç örnekleri arasında yer alan bu form benzer örnekleri ve Hayes'in önerisi doğrultusunda MS 2. yüzyıla tarihlendirilebilir.

DSA Grubu Kaseler

Alanya Arkeoloji Müzesi'nde bulunan DSA'lar arasında 7 farklı kase formu tespit edilmiştir. Oluşturulan bu form repertuarında Hayes'in DSA'lar için oluşturduğu tipoloji örnek alınmıştır (Hayes, 1985: 9-48).

Kase Form 1- Hayes Form 5B (Kat.No.5; Levha 2/5): Geniş ağızlı, derin kase formudur. DSA'ların erken formları olan Samaria Form 1 ile Samaria Form 16 arasında bir geçiş formu olarak kabul edilir (Crowfoot, 1957: 309, 311). Bu form Hayes tarafından Form 5 olarak değerlendirilmiş ve Hayes bu formu kendi içinde a ve b olmak üzere iki alt tipe ayırmıştır. Hayes Form 5a Augustus Dönemi'ne tarihlenmektedir (Hayes, 1985: 17; Uygun, 2011: 37). Alanya Arkeoloji Müzesi DSA'ları arasında saptadığımız örnek Hayes Form 5b grubuyla benzeşmektedir. Bu kase, köşeli profilli halka kaideli ve eğik gövdeli olup köşeli bir profille kaideye yönelir. Formun benzerleri Hama'da (Johansen, 1971: 76-78, Fig.33/2.9a), Tel Anafa'da (Slane, 1997: 299-300, Pl.14/FW 142) ve Patara'da (Uygun, 2011: 37-38, 209, Lev.18/269) bulunmaktadır. Bu form söz konusu merkezlerde MÖ 1. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Dolayısıyla Alanya örneği de bu tarihe ait olmalıdır.

Kase Form 2-Hayes Form 13B (Kat.No.6; Levha 2/6): Hafif dışa ve yukarı uzantılı dik kenarlı, dirsekli ve derin gövdeli, geniş halka kaideli kase formudur. Bu form da nadir bulunan bir form olup, karşılaştırma örnekleri oldukça sınırlıdır. Kase Form 2, Hama'da ve Samaria'da Form 15 grubunda ele alınırken, Hayes'in DSA'lar ile ilgili yaptığı kapsamlı tipolojide ise Form 13 grubunda ele alınmıştır. Ayrıca Hayes bu grubu a ve b olmak üzere iki farklı alt tipe ayırmıştır. Alanya örneği Hayes Form 13b ile benzeşmektedir. Bu form Hama'da (Johansen, 1971: 113) Geç Augustus dönemine, Samaria'da MÖ 30 yılına (Crowfoot, 1957: 311, 347) ve Hayes'in yayınında ise MÖ 1. yüzyıl ile MS 1. yüzyıl arasına tarihlendirilmiştir (Hayes, 1985: 20). Bu formun yakın bir başka örneği de Akşehir Arkeoloji Müzesi'nde tespit edilmiş olup bu örnek içinde benzer bir tarih aralığı önerilmiştir (Tekocak ve Yıldız 2011: 116). Alanya örneği de MÖ 1. yüzyıl ile MS 1. yüzyıl arasına tarihlendirilebilir.

Kase Form 3-Hayes Form Rara A (Kat.No.7; Levha 2/7): Geniş ağızlı, ince dudaklı, eğimli gövdeli, yana doğru açılan eğimli kaideli kase formudur. Alanya örneği Hayes Form Rara a ile benzeşmektedir. Hayes bu formu nadir görülen formlar başlığında değerlendirmiştir (Hayes, 1985: 47). Nadir bulunan bir form olması nedeniyle karşılaştırma örnekleri çok sınırlıdır. Bu formun yakın benzerleri Delos'ta (Bruneau, 1970: 245-246) ve Tel Anafa'da (Slane, 1997: 299-300) bulunmuştur. Söz konusu form benzer örneklerin yardımı ve Hayes'in önerisi doğrultusunda MÖ 1. yüzyıla tarihlendirilebilir.

Kase Form 4-Hayes Form 22A-B (Kat.No.8-10; Levha 2-3/8-10): Yarım küre gövdeli ve halka kaideli kase formudur. Tipolojide "Yarım Küre Formlu Kaseler" olarak adlandırılan bu grup, DSA'nın birçok farklı merkezde bulunmuş olan en yaygın formudur. Bu kaseler Hellenistik Dönem'de sevilerek kullanılan kalın siyah astarlı kaselerin devamıdır (Uygun, 2011: 30). Bu formla ilgili yapılan tipoloji ve tarihlemeye en erken örnek Antiocheia buluntularını değerlendiren Waage

tarafından yapılmıştır. Waage, çalışmasında kaseleri MÖ 150 yılından sonraya tarihlediği tabaklarla birlikte değerlendirmiştir (Uygun, 2011: 30). Crowfoot, Samaria Form 16 ve 17 olarak adlandırdığı kaselerin başlangıç tarihini MÖ 2. yüzyılın sonu olarak kabul eder (Crowfoot, 1957: 311; Uygun, 2011: 30). Hayes ise bu formu DSA Form 22 A-B olmak üzere iki alt grup içerisinde değerlendirmiştir (Hayes, 1985: 23-24). Bu formla ilgili en kapsamlı çalışma Tel Anafa örnekleriyle Slane tarafından yapılmış ve üç alt grup oluşturulmuştur (Slane, 1997: 309-310; Uygun, 2011: 30). Bu grup Patara'da ve Andriake'de tek tipte toplanmış ve MÖ 2. yüzyıl sonu ile MÖ 1. yüzyıl sonu arasına tarihlenmiştir (Uygun, 2011: 30-31; Özdilek, 2017a: 346). Bu gruba ait kaseler Tarsus Gözlükule'de (Jones, 1950: 233), Tarsus Cumhuriyet Alanı'nda (Yıldız, 2006: 95-97; Yıldız, 2012: 527.), Kelenderis'te (Tekocak, 2006: 39, 96; Tekocak, 2017: 219, 228), Samsat'ta (Zoroğlu, 1986: 82-83), Hama'da (Johansen, 1971: 113-114), Ephesos'ta (Mitsopoulos-Leon, 1991: 89) ve Atina Agorası'nda da (Hayes, 2008: 27, 132-134) bulunmuştur. Alanya Arkeoloji Müzesi'nde saptanan üç örnek Hayes Form 22a ve b ile benzeşmektedir. Kat.No.8-9, boncuk ya da su damlası şeklinde çıkıntılı kenarlı, ince cidarlı yarım küre gövdeli, içbükey kavisle dışa açılan yuvarlak kesitli yüksek halka kaidelidir. Kat.No.10 ise yuvarlak uçla sonlanan belirginleştirilmiş dikey kenarlı, kaideye doğru cidarı kalınlaşan yarım küre gövdeli, içbükey kavisle dışa açık köşeli kesitli halka kaidelidir. Söz konusu örneklerin yardımıyla Alanya Müzesi'nde bu forma giren örnekler MÖ 1. yüzyıl ile MS 1. yüzyılın ilk yarısı aralığına tarihlenebilir.

Kase Form 5-Hayes Form 24 (Kat.No.11-12; Levha 3-4/11-12): DSA grubunun en yoğun bulunan kase formlarından birisidir. Alanya Arkeoloji Müzesi'nde bu gruba ait 2 kase tespit edilmiştir. Bu kaseler yarım küre formudur. Genellikle yayvan ve hafif dışa dönük kenarlıdır. Bu formun karakteristik özelliği, kasenin dış yüzünde, kenarın biraz altından başlayan ve tüm gövdeyi kaplayan çeşitli kabartma süslerdir ki, bu özelliğiyle Hellenistik Dönem kalıp yapımı kabartmalı kaseleriyle (Megara kaseleri) benzeşmektedirler. Bu bağlamda bakıldığında bu form hem üretim tekniği hem de bezeme özellikleri açısından kalıp yapımı kaselerin devamı olmalıdır. Bu benzer yönlerinin yanı sıra iki grubun birbirinden farklı olduğu noktalarda mevcuttur. Bunların başında kaselerin boyutları gelmektedir. Örneklerimizin yükseklikleri 6,1 ve 6,5 cm iken yine aynı örneklerin ağız çapları 10,8 ve 12,5 cm'dir. Kalıpta, kabartma olarak yapılan bezemelerin, kaselerin üzerindeki durumu kalıp yapımı kaseler ile karşılaştırıldığında, kabartmalar daha basit ve alçak kabartma şeklindedir. Tıpkı kalıp yapımı kaseler gibi kabartma olarak yapılmış bezemelere sahip olan bu formda bezeme sistemi üstte, kenarın biraz altından başlamaktadır. Burada genellikle iki kabartma çizginin sınırladığı yatay bir friz vardır. Bu frizde genellikle yumurta dizisi/İon kyması (Johansen, 1971: Fig. 59, 134a, 135a; Yıldız, 2006: Lev. 57, 399, Lev. 58,416, Lev. 59, 417), nokta bezeme (Baly, 1962: Pl. XLVII, K.1) gibi bezemeler görülmektedir. Bazılarında ise herhangi bir bezeme yapılmaksızın boş bırakılan örnekler mevcuttur. Alanya Arkeoloji Müzesi'nde tespit edilen her iki örnekte de bu bölüm bezemesiz bırakılmıştır. Bu frizin altında dip seviyesine kadar farklı bezemeler söz konusudur. Kat.No.11'de bitki bezeme görülmektedir. Bu örnekte dipte 6 petallı rozet, gövde üzerinde petal yapraklar arasında palmye dalı vardır. Kat.No.12'de ise gövde üzerinde figürlü sahnelerin bir parçası olduğu anlaşılan 5 sütun arasında karacalar, at ve insan figürü mevcuttur. Kenarın hemen altında koşan köpekler arasında uçan kuşlar(?) görülmektedir. Bu sahne olasılıkla bir av sahnesi olmalıdır. Alanya örneklerinin benzerlerine Hama'da (Johansen, 1971: 124-148, Fig. 46, 20.20), Tarsus Gözlükule'de (Jones, 1950: 235, Fig.189/308), Tarsus Cumhuriyet Alanı'nda (Yıldız, 2006: 33, Lev.55/379) ve Kıbrıs Müzeleri'nde (Hayes, 1985: 24-25, Tav. IV/2) rastlanmıştır. Bu form Hayes tarafından Form 24 ve 25 başlığında değerlendirilmiştir. Form 24, MÖ 1. yüzyıl ile MS 1. yüzyıla tarihlendirilirken Form 25'in ise MS 2. yüzyılın ilk yarısına kadar üretiminin ve kullanımının devam ettiği belirtilmiştir (Hayes, 1985: 24-25, Tav. IV, 1-2,4). Antiocheia'da Hellenistik Dönem kalıp yapımı kaseler başlığında ele alınmış ve kaseler kendi içinde hem erken ve geç hem de yerel ve ithal olmak üzere ayrılmıştır. Ayrıca bu grubun MÖ 1. yüzyıl ile MS 1-2. yüzyıl aralığında üretildikleri belirtilmiştir (Waage, 1948: 30, Pl. IV, HM 1-13). Antiocheia kalıp yapımı kaselerinin değerlendirmesiyle paralel bir değerlendirme Tarsus Gözlü Kule'de yapılmıştır. Gözlükule kaseleri Hellenistik-Roma tabakalarında bulunmuş ve Hellenistik Pergamon ve Roma Pergamon seramikleri olarak yorumlanmıştır. Hatta Tarsus Gözlükule'de Megara kaselerinden daha fazla bu formun bulunduğu bilgisi de verilmiştir. Hama kaselerini Form 20 başlığında toplayan Johansen'de bu kaseleri MÖ 1. yüzyıl ile MS 1. yüzyıl arasına vermiştir (Johansen 1971, 124-148,

Fig.46,20). Benzer bir tarihleme Tarsus Cumhuriyet Alanı (Yıldız, 2006: 99-101; Yıldız, 2012: 528) ve Samsat (Zoroğlu, 1986: 85-87, Çiz.8, Form 20) içinde yapılmıştır. Benzer kalıp yapımı kaselerin ışığında Alanya örneklerini MÖ 1. yüzyıl ile MS 1. yüzyıl aralığına tarihlendirebiliriz.

Kase Form 6-Hayes Form 42 (Kat.No.13-14; Levha 4/13-14): Hafif dışa açılan kenarlı, yuvarlak sonlanan dudaklı, çan formu gövde ve dışa açılan alçak halka kaideli kase formudur. Bu grupta köşeli ve yuvarlak olmak üzere iki farklı gövde profili izlenir (Uygun, 2011: 32). Alanya Arkeoloji Müzesi koleksiyonunda bu gruba giren iki örnek tespit edilmiştir. Kat.No.13, hafif dışa açılan kenara ve köşeli gövde yapısına sahiptir. Kat.No.14, ise özellikle kenar ve gövdesindeki yuvarlak yapısıyla dikkat çekmektedir. Bu form Hayes tarafından Form 42 olarak adlandırılmış ve MS 10 ile MS 20-30 aralığına tarihlendirilmiştir (Hayes, 1985: 32-33). Kat.No.13'ün benzerleri Atina Agorası'nda (Robinson, 1959: 12, Pl.60/F12; Hayes, 2008: 134, Fig.5/117) bulunmuştur. Kat.No.14'ün ise en yakın benzerine Patara'da (Uygun, 2011: 32, Lev.14, 200) rastlanmıştır. Söz konusu benzer örneklerin yardımıyla bu gruba giren örnekler MÖ 1. yüzyıl sonu ile MS 1. yüzyılın ilk yarısı arasına tarihlendirilebilir.

Kase Form 7-Hayes Form Rara f (Kat.No.15-17; Levha 5/15-17): İç bükey ve dikey kenarlı, konik gövdeli, düz dipli küçük kase formudur. Alanya Arkeoloji Müzesi'nde bu forma ait üç örnek saptanmıştır. Üç örneğin de astarı neredeyse tamamen dökülmüştür. Karşılaştırma örnekleri açısından oldukça sınırlı olan ve nadir bulunan bir formdur. Bu form Hayes tarafından nadir bulunan formlar başlığında ele alınmış ve MS 1. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Hayes, 1985: 47, Tav. XI/6). Formun en yakın benzeri Antiocheia'da (Waage, 1948: 35, Pl. V/463) bulunmuştur. Hayes'in önerisi ve Antiocheia örneğinin yardımıyla Alanya örneklerini de MS 1. yüzyıla tarihlendirmek mümkündür.

DSA Grubu Testiler

Alanya Arkeoloji Müzesi'nde bulunan DSA'lar arasında 4 adet farklı testi formu tespit edilmiştir. Oluşturulan bu form repertuarında yine Hayes'in DSA'lar için oluşturduğu tipoloji örnek alınmıştır (Hayes, 1985: 9-48).

Testi Form 1- Hayes Form 102 (Kat.No.18; Levha 5/18): Dar ağızlı, dışa uzantılı dudaklı, keskin bir dönüşle omuz yapan dışbükey gövdeli, yuvarlak uçla sonlanan alçak halka kaidelidir. Bu formun tipik özelliği neredeyse düz geniş omuzlar, uzun silindirik boyun ve geniş bir kaideye sahip olmasıdır. Kenarın hemen altından çıkan dikey şerit kulp geniş omuz üzerine tutturulmuştur. Kat. No. 18 gövde yapısı nedeniyle Hayes'in lagynoid gövdeli testiler başlığında ele aldığı form 102 ile benzeşirken ağız kenarının profili ise bu formdan farklıdır. Bu gruba giren testiler Hayes tarafından MÖ 1. yüzyıla tarihlenmiştir (Hayes, 1985: 43). Bu formun bir örneği de Akhisar Arkeoloji Müzesi'nde bulunmaktadır. Bu örnekte MÖ 1. yüzyıla tarihlendirilmiştir (Yıldız, 2016: 262-263) Benzer örneklerden yola çıkarak Alanya örneği de MÖ 1. yüzyıla tarihlendirilebilir.

Testi Form 2- Hayes Form 104A-B (Kat.No.19-20; Levha 6/19-20): Dar ağızlı, köşeli uçla sonlanan dışa çekik dudaklı, dudak üzeri yivli, uzun silindirik dar boyunlu, boyunun üstünden çıkan tek yivli şerit kulplu testi formudur. Dışbükey kavisli küresel gövde, dışa açılan köşeli çıkıntılı alçak halka kaidelidir. Küresel gövde bu formun karakteristik özelliği olup Hayes tarafından bu grup Form 104 başlığında ele alınmış ve kendi içinde küçük profil farklılıkları nedeniyle a ve b olmak üzere iki alt tipe ayrılmıştır. Hayes Form 104a, 104b'ye göre daha dar kaidelidir. Hayes Form 104b ise daha geniş kaide üzerine otururken aynı zamanda daha geniş gövdelidir. Bu grubun gövde yapısı hem daha şişkin hem de basıktır. Kat.No.19 Hayes Form 104a, Kat.No.20 Hayes Form 104b'nin benzeridir. Hayes bu formu MÖ 1. yüzyılın ikinci yarısı ile MS erken 1. yüzyıla tarihler (Hayes, 1985: 43-44). Hayes'in önerisi doğrultusunda Alanya küresel gövdeli testileri, MÖ 1. yüzyılın ikinci yarısı ile MS erken 1. yüzyıla tarihlenebilir.

Testi Form 3- Hayes Form 110 (Kat.No.21-22; Levha 7/21-22): Dar ağızlı, yuvarlak uçla sonlanan dışa çekik dudaklı, uzun silindirik dar boyunlu, ağız kenarının hemen altından çıkan dikey şerit kulplu testi formudur. Torba gövdeli, gövdenin alt bölümü şişkin ve alçak halka kaidelidir. Torba gövde yapısı ve gövdenin alt bölümündeki şişkinlik bu form için tipik özelliktir. Hayes bu grubu geç testiler başlığında ele almış ve Form 110 grubuna dahil etmiştir. Alanya Arkeoloji Müzesi'nde bu forma giren iki örnek saptanmıştır. Kat.No.21 form özellikleri açısından Hayes Form 110 ile birebir benzeşmektedir. Kat.No.22 ise kenar, boyun ve kulp özellikleriyle Hayes Form 110 ile benzeşirken gövde özelliği ile bu formdan ayrılmaktadır. Kat.No.22 basık küresel gövdelidir. Kat.No.21 astar kalitesi açısından oldukça kötüyken Kat.No.22 parlak kaliteli bir astara sahiptir.

Hayes bu formu MÖ 1. yüzyılın ikinci yarısı ile MS erken 1. yüzyıla tarihler (Hayes, 1985: 45). Hayes'in önerisi doğrultusunda Alanya örnekleri de MÖ 1. yüzyılın ikinci yarısı ile MS erken 1. yüzyıla tarihlenebilir.

Doğu Sigillatası B Grubu Seramikleri

Tabak Form 1-Hayes Form 18 (Kat.No.23; Levha 7/23): Hafif içe dönük kenarlı, yuvarlak uçla sonlanan dudaklı, tondoya doğru daralan dışbükey gövdeli, düz dipli sığ tabak formudur. Tondonun merkezinde yiv bezeme görülmektedir. Bu tabak form özellikleri ile Hayes Form 18 ile benzerdir (Hayes, 1985: 56-57). Kenarın içe dönüklüğü, dışbükey gövde ve düz dip bu form için karakteristik olup bu formun benzerleri Ephesos Bazilikası'nda (Mitsopoulos- Leon, 1991: 105, Taf.160/H186), Ephesos Devlet Agorası Kuyu buluntuları içerisinde (Meriç, 2002: 51,59, Taf.22/K216) ve Atina Agorası'nda (Hayes, 2008: 144, Fig.8/219) görülmektedir. Söz konusu benzer örneklerin yardımı ve Hayes'in önerisi doğrultusunda Alanya örneğini MS 1. yüzyıl ortalarına tarihlendirmek mümkündür.

Doğu Sigillatası C Grubu Seramikleri

Tabak Form 1-Hayes Form A1(Kat.No.24; Levha 7/24): Hafif içe dönük kenarlı, kenar ucu yuvarlatılmış, dış bükey gövdeli sığ tabak formudur. Kenar ucu içte ve dışta yivlerle profilendirilmiştir. Loeschke'nin tipolojisinde yer almayan bu form (Uygun, 2011: 77) kenar ve gövde profilindeki benzerlik nedeniyle Hayes Form A1 grubu ile benzerdir. Hayes bu grubu Augustus Dönemi içerisinde değerlendirmiştir (Hayes, 1985: 73). Bu form kenar profiliyle MS 3. yüzyılda çok yaygın olan Sagalassos Kırmızı Astarlı Seramik grubundaki 1C170 numaralı tabak formuyla oldukça benzerdir. Ayrıca bu formun DSA ve DSD gibi farklı gruplarda da kullanıldığı bilinmektedir (Poblome, 1999: 309, Fig.63/8; Uygun, 2011: 77). Alanya örneğinin yakın benzerleri Patara'da (Uygun, 2011: 77, 239-240, Lev.34/502) ve Andriake'de (Özdilek, 2017b: 267, Kat. No. Tabak. Fig.9) bulunmuştur. Benzer örnekler yardımıyla Alanya DSC (Çandarlı Sigillatası) grubuna giren tabak MÖ 1. yüzyıl sonu ile MS 1. yüzyılın ilk yarısı aralığına tarihlendirebilir.

Sonuç

Alanya Arkeoloji Müzesi'nde bulunan Roma Dönemi ince seramikleri arasında DS gruplarına giren 45 adet seramik tespit edilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda DSA, DSB, DSC ve DSD gruplarına giren örneklerin olduğu görülmüştür. Bu çalışmada Doğu Sigillatalarının DSA, DSB ve DSC gruplarına giren örnekleri değerlendirilmiştir. Bu gruplara giren örnekler Alanya Arkeoloji Müzesi'ne farklı şekillerde ve farklı tarihlerde kazandırılmıştır. Dolayısıyla ne yazık ki birçoğunun buluntu yeri belli değilken sadece küçük bir grup Silifke ve Burdur'da bulunmuştur. Bulunan bu örnekler Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ne ve İstanbul Arkeoloji Müzesi'ne satılmıştır. Alanya'da müze kurulmasıyla birlikte de bir grup eserle beraber bu grupta Alanya Arkeoloji Müzesi'ne nakil edilmiştir. Alanya Arkeoloji Müzesi'nde bulunan Doğu Sigillataları örnekleri arasında en zengin grup 22 örnekle DSA'lardır. DSA'ları 21 örnekle DSD'ler izler. DSB ve DSC gruplarına giren örnekler ise birer adettir. DS gruplarının tipolojisinin oluşturulmasında Hayes'in yaptığı tipoloji örnek alınmıştır. Özellikle seramik sayısı fazla olan DSA grubunda hem sağlıklı bir tipoloji yapılmış hem de bu grupların hamur ve astar özellikleri de değerlendirilebilmiştir. DSA'lar arasında 4 tabak, 7 kase ve 4 testi grubu tespit edilmiştir. Bu örnekler arasında en erken form MÖ 2. yüzyıl sonu ile MÖ 1. yüzyıla tarihlenen tabaktır (Kat.No.1). En geç örnek ise yine DSA grubundan MS 2. yüzyıla tarihlenen bir başka tabaktır (Kat.No.4). DSB ve DSC gruplarına giren iki tabak mevcuttur. Bu örnekler de MS 1. yüzyıla tarihlendirilmektedir. Alanya Arkeoloji Müzesi'nde yer alan ve bu çalışma kapsamında ele alınan DSA, DSB ve DSC grubu seramikleri nicelik bakımından olmasa da çeşitlilik ve tarihsel zenginlik bakımından oldukça önemli bir gruptur. Ayrıca bu örnekler, Alanya Arkeoloji Müzesi'nin eser çeşitliliğini ve eserlerin niteliklerini yansıtmaları bakımından da oldukça önemlidir.

Katalog

(Katalogda kullanılan kısaltmalar; Kat.No: Katalog Numarası, Y: Yükseklik, A.Ç.: Ağız Çapı, K.Ç.: Kaide Çapı, G.G.: Gövde Genişliği, C. K.: Cidar Kalınlığı; Çizimlerde Kat.No.1,3,4,18,19,20,22,24 %40; Kat.No.2,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,23 %50 oranında küçültülmüştür.)

Katalog No: 1 Müze Envanter No: 2591 Form: Tabak Buluntu Yeri, Müzeye Geliş Şekli ve Tarihi: -/satın alma; 03.10.1974. **Ölçüler: Y:** 4,5 cm; **K.Ç:** 12 cm; **A.Ç:** 25 cm **Kil:** 2,5YR 7/6 (light red) **Astar:** 2,5YR 5/6 (red) **Karşılaştırma:** Waage, 1948: 23, Pl.3 122, 124f.; Robinson, 1959: 10-11, Pl.60 F1-3; Johansen, 1971: 57-61, Fig.26; Hayes, 1985: 14-15, Tav.1 7-8; Kenrick, 1985: 225, Fig.40 B 313.1-5; Zoroğlu, 1986: 74, Çiz.1 9-10; Zelle, 1997: 34, Pl.1, 6-7; Yıldız, 2006: Lev. 2, 12; Uygun, 2011: 21-22, Lev.1 9; Özdilek, 2017a: 340-341, Kat. No. T1-12, Fig.4; Fig.12a,b; Fig.13; Fig.14a,b; Fig.15a,b; Fig.16a,b; Fig.17. **Tarih:** MÖ 2. yüzyılın sonu ile MÖ 1. yüzyıl.

Katalog No: 2 Müze Envanter No: 45.1.95 (84) Form: Tabak Buluntu Yeri, Müzeye Geliş Şekli ve Tarihi: -/satın alma; 17.1.1995. **Ölçüler: Y:** 3,5 cm; **K.Ç:** 7 cm; **A.Ç:** 15,7 cm **Kil:** 2,5YR 7/6 (light red) **Astar:** 2,5YR 5/6 (red) **Karşılaştırma:** Crowfoot, 1957: 327-328, Fig.78/8; Johansen, 1971: 84-88, Fig.36/8.19; Gunneweg vd., 1983: 97, 104, Fig.21/8; Hayes, 1985: 19, Tav. II/9; Mitsopoulos- Leon, 1991: 88, 91, Taf.106/G6; Uygun, 2011: 38, 211, Lev.19/284; Özdilek, 2017a: 343, 362, Fig.7/T 38-T39. **Tarih:** MÖ 1. yüzyıl

Katalog No: 3 Müze Envanter No: 9.14.75 Form: Tabak Buluntu Yeri, Müzeye Geliş Şekli ve Tarihi: - /satın alma; 6.6.1975. **Ölçüler: Y:** 5,5 cm; **K.Ç:**10,9 cm; **A.Ç:** 19,7 cm **Kil:** 5 YR 6/6 (reddish yellow) **Astar:** 2,5 YR 5/8 (red) **Karşılaştırma:** Waagé, 1948: 33, Pl. V, 426p, g; Crowfoot, 1957: 331-332, Fig.79/20; Johansen, 1971: 99-112, Fig.40/14.18; Hayes, 1985: 31, Tav. V/12; Uygun, 2011: 29, 194, Lev.11/158. **Tarih:** MS 1. yüzyılın 2. yarısı.

Katalog No: 4 Müze Envanter No: 640 (2.20.65) Form: Tabak Buluntu Yeri, Müzeye Geliş Şekli ve Tarihi: Silifke/Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nden nakil; 25.11.1967. **Ölçüler: Y:** 4,2 cm; **K.Ç:** 11 cm; **A.Ç:** 23,3 cm **Kil:** 2,5YR 6/6 (light red) **Astar:** 2,5YR 5/8 (red) **Karşılaştırma:** Waage, 1948: 39-40 Pl.VI/605; Hayes, 1985: 39, Tav. VII/6. **Tarih:** MS 2. yüzyıl.

Katalog No: 5 Müze Envanter No: 5.1.82 Form: Kase Buluntu Yeri, Müzeye Geliş Şekli ve Tarihi: -/satın alma; 25.10.1982. **Ölçüler: Y:** 6 cm; **K.Ç:** 7,1 cm; **A.Ç:** 15,2 cm **Kil:** 5YR 6/6 (reddish yellow) **Astar:** 2,5YR 5/6 (red) **Karşılaştırma:** Johansen, 1971: 76-78, Fig.33/2.9a; Gunneweg vd., 1983: 99, 105, Fig.22/5; Hayes, 1985: 17, Tav. II/2; Slane, 1997: 299-300, Pl.14/FW 142; Uygun, 2011: 37-38, 209, Lev.18/269. **Tarih:** MÖ 1. yüzyıl.

Katalog No: 6 Müze Envanter No: 2661 Form: Kase Buluntu Yeri, Müzeye Geliş Şekli ve Tarihi: -/bağış; 11.3.1974. **Ölçüler: Y:** 3,4 cm; **K.Ç:** 6,2 cm; **A.Ç:** 8,9 cm **Kil:** 5YR 6/6 (reddish yellow) **Astar:** 2,5YR 5/6 (red) **Karşılaştırma:** Johansen, 1971: 113, Fig.45/15.1; Hayes, 1985: 20, Tav. II/12; Tekocak ve Yıldız, 2011: 116, Fig.3/4. **Tarih:** MÖ 1. yüzyıl ile MS 1. yüzyıl.

Katalog No: 7 Müze Envanter No: 1842 Form: Kase Buluntu Yeri, Müzeye Geliş Şekli ve Tarihi: -/satın alma; 7.1.1970. **Ölçüler: Y:** 6,2 cm; **K.Ç:** 9,7 cm; **A.Ç:** 13,9 cm **Kil:** 2,5YR 6/8 (light red) **Astar:** 2,5YR 6/6 (light red) **Karşılaştırma:** Bruneau, 1970: 245-246, Fig.126/D48; Gunneweg vd., 1983: 99, 105, Fig.22/5; Hayes, 1985: 47, Tav.XI/3; Slane, 1997: 299-300, Pl.14/FW 139, 141; **Tarih:** MÖ 1. yüzyıl.

Katalog No: 8 Müze Envanter No: 328 Form: Kase Buluntu Yeri, Müzeye Geliş Şekli ve Tarihi: Silifke/Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nden nakil; 25.11.1967. **Ölçüler: Y:**5 cm; **K.Ç:**4,5 cm; **A.Ç:**8,9 cm **Kil:**7,5YR 7/8 (reddish yellow) **Astar:** 2,5YR 5/6 (red) **Karşılaştırma:** Johansen, 1971: 114-117, Fig.45/17.1; Hayes, 1985: 23-24, Tav. III/10; Slane, 1997: 309-314, Pl.18/FW 187;

Hayes, 2008: 132, Fig.4/92; Uygun, 2011: 31, 195, Lev.12/163; Yıldız, 2012: 527, Lev.3/38; Özdilek, 2017a: 346, Fig.9/K 58. **Tarih:** MÖ 1. yüzyıl ile MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Katalog No: 9 Müze Envanter No: 1853 Form: Kase Buluntu Yeri, Müzeye Geliş Şekli ve Tarihi: -/satın alma; 7.1.1970. **Ölçüler: Y:** 5,1 cm; **K.Ç:** 5,1; **A.Ç:** 8,7 cm **Kil:**7,5YR 7/8 (reddish yellow) **Astar:** 2,5YR 5/6 (red) **Karşılaştırma:** Johansen, 1971: 114-117, Fig.45/17.1; Hayes, 1985: 23-24, Tav. III/10; Slane, 1997: 309-314, Pl.18/FW 187; Hayes, 2008: 132, Fig.4/92; Uygun, 2011: 31, 195, Lev.12/163; Yıldız, 2012: 527, Lev.3/38; Özdilek, 2017a: 346, Fig.9/K 58. **Tarih:** MÖ 1. yüzyıl ile MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Katalog No: 10 Müze Envanter No: 2663 Form: Kase Buluntu Yeri, Müzeye Geliş Şekli ve Tarihi: -/bağış; 11.3.1974. **Ölçüler: Y:** 7,2 cm; **K.Ç:** 6 cm; **A.Ç:** 11,5 cm **Kil:** 2,5YR 6/6 (light red) **Astar:** 2,5YR 5/6 (red) **Karşılaştırma:** Johansen, 1971: 113-114, Fig.45/16.2; Hayes, 1985: 23-24, Tav. III/13; Mitsopoulos- Leon, 1991: 89, Taf.111/G21; Hayes, 2008: 133, Fig.4/97; Uygun, 2011: 30-31,195, 209, Lev.12/166; Özdilek, 2017a: 346, Fig.9/K 66. **Tarih:** MÖ 1. yüzyıl ile MS 1. yüzyılın ilk yarısı.

Katalog No: 11 Müze Envanter No: 596 (73.6.64) Form: Kase Buluntu Yeri, Müzeye Geliş Şekli ve Tarihi: -/Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nden nakil; 25.11.1967. **Ölçüler: Y:** 6,1cm; **K.Ç:** 2,7cm; **A.Ç:**12,5cm. **Kil:** 7,5YR 7/6 (reddish brown) **Astar:** 2,5YR 5/6 (red) **Karşılaştırma:** Jones, 1950: 235, Fig.189/308; Johansen, 1971: 124-159, Fig.46/20.20; Hayes, 1985: 24-25, Tav. IV/2; Yıldız, 2006: 33, Lev.55/379; **Tarih:** MÖ 1. yüzyıl ile MS 1. yüzyıl.

Katalog No: 12 Müze Envanter No: 2011-84/A Form: Kase Buluntu Yeri, Müzeye Geliş Şekli ve Tarihi: -/satın alma; 31.5.2011. **Ölçüler: Y:** 6,5 cm; **K.Ç:** 2,6 cm; **A.Ç:** 10,8 cm **Kil:** 2,5YR 7/6 (light red) **Astar:** 2,5YR 4/8 (red) **Karşılaştırma:** Jones, 1950: 235, Fig.189/308; Johansen, 1971: 124-159, Fig.46/20.20; Hayes, 1985: 24-25, Tav. IV/2; Yıldız, 2006: 33, Lev.55/379; **Tarih:** MÖ 1. yüzyıl ile MS 1. yüzyıl.

Katalog No: 13 Müze Envanter No: 1098 Form: Kase Buluntu Yeri, Müzeye Geliş Şekli ve Tarihi: -/müsadere; 17.2.1968. **Ölçüler: Y:**4,5 cm; **K.Ç:**6,2 cm; **A.Ç:** 10,8 cm **Kil:**2,5YR 7/6 (light red) **Astar:** 2,5YR 4/4(reddish Brown) **Karşılaştırma:** Robinson, 1959: 12, Pl.60/F12; Hayes, 1985: 32-33, Tav. VI/4; Hayes, 2008: 134, Fig.5/117. **Tarih:** MÖ 1. yüzyıl sonu ile MS 1. yüzyılın 1. yarısı.

Katalog No: 14 Müze Envanter No: 19.8.94 Form: Kase Buluntu Yeri, Müzeye Geliş Şekli ve Tarihi: -/müsadere; 2.11.94. **Ölçüler: Y:** 4,8 cm; **K.Ç:**3,6 cm; **A.Ç:** 3,7 cm **Kil:** 2,5YR 6/4(light reddish brown) **Astar:** 2,5YR 3/3 (dark reddish brown) **Karşılaştırma:** Uygun, 2011: 32, 200, Lev.14/200; **Tarih:** MÖ 1. yüzyıl sonu ile MS 1. yüzyılın 1. yarısı.

Katalog No: 15 Müze Envanter No: 332 (90.4.64) Form: Kase Buluntu Yeri, Müzeye Geliş Şekli ve Tarihi: Burdur/Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nden nakil; 25.11.1967. **Ölçüler: Y:**4,5 cm; **K.Ç:** 4,9 cm; **A.Ç:** 10,8 cm **Kil:** 2,5 YR 5/6 (red) **Astar:** 2,5 YR 5/8 (red) **Karşılaştırma:** Waage, 1948: 35, Pl.V/463; Hayes, 1985: 47, Tav. XI/6. **Tarih:** MS 1. yüzyıl.

Katalog No: 16 Müze Envanter No: 407 Form: Kase Buluntu Yeri, Müzeye Geliş Şekli ve Tarihi: -/Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nden nakil; 25.11.1967. **Ölçüler: Y:** 4.9 cm; **K.Ç:** 5,2 cm; **A.Ç:** 11,9 cm **Kil:** 2,5YR 7/6 (light red) **Astar:** 2,5YR 5/6 (red) **Karşılaştırma:** Waage, 1948: 35, Pl.V/463; Hayes, 1985: 47, Tav. XI/6. **Tarih:** MS 1. yüzyıl.

Katalog No: 17 Müze Envanter No: 633(50.33.64) Form: Kase Buluntu Yeri, Müzeye Geliş Şekli ve Tarihi: Burdur/Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nden nakil; 25.11.1967. **Ölçüler: Y:** 4,9 cm; **K.Ç:** 4,3 cm; **A.Ç:** 11 cm **Kil:** 2,5YR 5/6 (red) **Astar:** 2,5 YR 5/8 (red) **Karşılaştırma:** Waage, 1948: 35, Pl.V/463; Hayes, 1985: 47, Tav. XI/6. **Tarih:** MS 1. yüzyıl.

Katalog No: 18 Müze Envanter No: 3.1.95 Form: Tek kulplu testi **Buluntu Yeri, Müze**
Geliş Şekli ve Tarihi: -/satın alma; 17.1.1995. **Ölçüler: Y:** 18,7 cm; **K.Ç:** 9,1 cm; **A.Ç:** 5,8 cm **Kil:**
2,5YR 6/6 (light red) **Astar:** 2,5YR 5/6 (red) **Karşılaştırma:** Lapp, 1961: 210, 228A; Hayes, 1985:
43, Tav.IX/3; Yıldız, 2016: 262-263, fig.9. **Tarih:** MÖ 1. yüzyıl.

Katalog No: 19 Müze Envanter No: 1126 Form: Tek kulplu testi **Buluntu Yeri, Müze**
Geliş Şekli ve Tarihi: -/müsadere; 29.2.1968. **Ölçüler: Y:** 15,9 cm; **K.Ç:** 6,7 cm; **A.Ç:** 4,8 cm **Kil:**
5YR 6/6 (reddish yellow) **Astar:** 2,5YR 6/6 (light red) **Karşılaştırma:** Hayes, 1985: 43-44,
Tav.IX/4. **Tarih:** MÖ 1. yüzyılın ikinci yarısı ile MS erken 1. yüzyıl.

Katalog No: 20 Müze Envanter No: 594 Form: Tek kulplu testi **Buluntu Yeri, Müze**
Geliş Şekli ve Tarihi: -/Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nden nakil; 25.11.1967. **Ölçüler: Y:**
15 cm; **K.Ç:** 8 cm; **A.Ç:** 4,4 cm **Kil:** 7,5YR 7/6 (reddish yellow) **Astar:** 2,5YR 5/6 (red)
Karşılaştırma: Hayes, 1985: 45, Tav.IX/5. **Tarih:** MÖ 1. yüzyılın ikinci yarısı ile MS erken 1.
yüzyıl.

Katalog No: 21 Müze Envanter No: 18.1.88 Form: Tek kulplu testi **Buluntu Yeri, Müze**
Geliş Şekli ve Tarihi: -/bağış; 4.7.1988. **Ölçüler: Y:** 16,6 cm; **K.Ç:** 12,9 cm; **A.Ç:** 5,6 cm **Kil:**
2,5YR 6/6 (light red) **Astar:** 2,5YR 5/6 (red) **Karşılaştırma:** Johansen, 1971: 175, 180, Fig.69.25-
26.1; Hayes, 1985: 45, Tav.X/2; Yıldız, 2012: 539, Lev.5/73. **Tarih:** MÖ 1. yüzyılın ikinci yarısı ile
MS erken 1. yüzyıl.

Katalog No: 22 Müze Envanter No: 9.21.75 Form: Tek kulplu testi **Buluntu Yeri, Müze**
Geliş Şekli ve Tarihi: -/satın alma; 6.6.1975. **Ölçüler: Y:** 17,2 cm; **K.Ç:** 8 cm; **A.Ç:** 4,4 cm
Kil: 7,5YR 7/6 (reddish yellow) **Astar:** 2,5YR 5/6 (red) **Karşılaştırma:** Johansen, 1971: 175, 180,
Fig.69.25-26.1; Hayes, 1985: 45, Tav.X/2; Yıldız, 2012: 539, Lev.5/73. **Tarih:** MÖ 1. yüzyılın ikinci
yarısı ile MS erken 1. yüzyıl.

Katalog No: 23 Müze Envanter No: 190 Form: Tabak **Buluntu Yeri, Müze**
Geliş Şekli ve Tarihi: -/İstanbul Arkeoloji Müzesi'nden nakil; 30.10.1967. **Ölçüler: Y:** 2,6 cm; **K.Ç:** 8,1 cm;
A.Ç: 10,9 cm **Kil:** 5YR 6/6 (reddish yellow) **Astar:** 2,5YR 5/6 (red) **Karşılaştırma:** Hayes, 1985:
56-57, Tav.XII/12; Mitsopoulos- Leon, 1991: 105, Taf.160/H186; Meriç, 2002: 51,59, Taf.22/K216;
Hayes, 2008: 144, Fig.8/219. **Tarih:** MS 1. yüzyıl ortaları.

Katalog No: 24 Müze Envanter No: 1841 Form: Tabak **Buluntu Yeri, Müze**
Geliş Şekli ve Tarihi: -/satın alma; 7.1.1970. **Ölçüler: Y:** 2,8 cm; **K.Ç:** 15,9 cm; **A.Ç:** 20,7 cm **Kil:** 2,5YR 6/8
(light red) **Astar:** 2,5YR 5/6 (red) **Karşılaştırma:** Hayes, 1985: 73, Tav. XVI/1; Uygun, 2011: 77,
239-240, Lev.34/502; Özdilek, 2017b: 267, Kat. No. Tabak Fig.9. **Tarih:** MÖ 1. yüzyıl sonu ile MS
1. yüzyılın ilk yarısı.

Kaynaklar

- Baly, T.J.C. (1962), "Pottery", **Excavations at Nessena**, Vol.1, 270-303.
- Bruneau, P. (1970), "La Vaisselle", **Exploration Archeologique De Delos**, XXVII, Lilot De La Maison Des Comediens, 239-262.
- Crowfoot, G.M. (1957), "Terra Sigillata General List", bkz. (Editör: J.W.Crowfoot-G.M.Crowfoot-K.M.Kenyon), **The Objects from Samaria. Samaria-Sebaste, Reports of the Work III, Reports of the Work of the Joint Expedition in 1931-1933 and of the British Expedition in 1935**, No.3, 306-357, London,
- Conze, A. (1903), **Die Kleinfunde aus Pergamon**, Berlin.
- Gunneweg, J.- Perlman, I., Yellin, J. (1983), "The Provenience, Typology and Chronology of Eastern Terra Sigillata" **QEDEM 17**, Printed in Israel et "Ahva" Press, Jerusalem.
- Hayes, J.W. (1985), "Sigillate Orientali", G. Pugliese-Carratelli (ed.), **Atlante delle Forme Ceramiche II. Ceramica Fine Romana nel Bacino Mediterraneo** (Tardo Ellenismo e Primo Impero). EAA, 1-96, Roma.
- Hayes, J.W. (2008), "Roman Pottery Fine Ware Imports", **The Athenian Agora Vol. XXXII**, Princeton, New Jersey.
- Johansen, C.F. (1971), "Les Terres Sigillees Orientales" bkz. (Editör: A.P. Christensen-C.F. Johansen), "Les Poteries Hellenistiques et les Teres Sigillees Orientales", **Hama III 2**, 55-204.
- Jones, F.F. (1950), "Hellenistic and Roman Periods. The Pottery", H. Goldman (ed.) **Excavations at Gözlükule, Tarsus I**, Princeton University Press, New Jersey.
- Kenrick, P.M. (1985), "The Fine Pottery", bkz.: **Excavations at Sidi Khrebish Benghazi (Berenice) Bd.III 1**.
- Kenyon, K.M. (1957), "Terra Sigillata General List", bkz. J.W.Crowfoot- G.M.Crowfoot-K.M.Kenyon (Ed.), **The Objects from Samaria. Samaria-Sebaste, Reports of the Work III, Reports of the Work of the Joint Expedition in 1931-1933 and of the British Expedition in 1935**, No.3, London, 281-306.
- Lapp, P.W. (1961), **Palestinian Ceramic Chronology 200 B.C.-A.D.70**, Vol. III, New Haven.
- Meriç, R. (2002), **Spathellenistisch-römische Keramik und Kleifunde aus einem Schachtbrunnen am Staatsmarkt in Ephesos. Forschungen in Ephesos IX/3**, Wien: Österreichische Akademie der Wissenschaften.
- Loeschke, S. (1912), "Sigillata Töpfereien in Çandarlı", **AM 37**, 344-407.
- Mitsopoulos- Leon V. (1991), **Die Basilika am Staatsmarkt in Ephesos Kleifunde**. 1. Teil: Keramik Hellenistischer und Römischer Zeit, **FIE IX 2/2**.
- Munsell (2013), **Munsell Soil Color Charts**, U.S. Gov. Print. Washington D.C.
- Özdilek, B. (2017a), "Andriake Sinagogu'ndan Ele Geçen DSA Grubu Seramikler", **Cedrus V**, 337-395.
- Özdilek, B. (2017b), "Andriake Limanından Ele Geçen Doğu Sigillata C Grubu Pergamon-Çandarlı Sigillataları", **Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt 14, Sayı 40, 260-276.
- Poblome, J. (1999), **Sagalassos Red Slip Ware – Typology and Chronology, Studies in Eastern Mediterranean Archaeology II**, M. Waelkens (ed.), Brepols.
- Robinson, H. S. (1959), **Pottery of the Roman Period: Chronology, The Athenian Agora**, Vol. 5, Princeton, New Jersey: Princeton University Press.
- Slane, K. (1997), "The Hellenistic and Roman Pottery: The Fine Wares, **Tel Anafa II**," Ann Arbor.
- Tekocak, M. (2006), **Kelenderis Roma Çağı Seramiği**, Selçuk Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya.
- Tekocak, M. ve Yıldız, V. (2011) "A Group of Red Slip Ware from Akşehir Museum", **SOMA 2009, BAR International Series**, 115- 122.
- Tekocak, M. (2017), "Akdeniz'de Antik Çağ'da Bir Liman Kenti Olan Kelenderis'te Aşağı Şehir Sondajında Bulunan Doğu Sigillatası A Grubu Seramikleri", **SUTAD 41**: 213-235.

Uygun, Ç. (2011), **Patara IV.2, Tepecik Kırmızı Astarlı Seramikleri (İ.Ö.2. YY-İ.S.4 YY)**, Ege Yayınları, İstanbul.

Waage, F.O. (1948), **Antioch On The Orontes IV, Part One Ceramics and Islamic Coins**, Princeton: Princeton University Press.

Yıldız, V. (2006), *Tarsus Cumhuriyet Alanı Kazılarında Bulunan Doğu Sigillataları A Grubu Seramikleri*, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Yıldız, V. (2012), "Tarsus Cumhuriyet Alanı Kazılarında Bulunan Doğu Sigillataları A Grubu Seramikleri", **Uluslararası Genç Bilimciler Buluşması, AKMED**, 521- 539.

Yıldız, V. (2016), "Akhisar Arkeoloji Müzesi'nde Bulunan Bir Grup Roma Seramiği", **M.C.B.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt 14, Sayı 3, 252-273.

Zahn, R. (1904), "Thongeschirr", T. Wiegand, – H. Schrader, (Ed.) Priene, *Ergebnisse der Ausgrabungen und Untersuchungen in den Jahren 1895-1898*, 394- 468.

Zelle, M. (1997), "Die Terra Sigillata aus der Westtor- Nekropole in Assos", **Asia Minor Studien, Bd.27**.

Zoroğlu, L. (1986), "Samsat'da Bulunan Doğu Sigillataları, İlk Rapor", **S.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi, Edebiyat Dergisi**, Sayı:3, 61-100, Konya.

Levha I

1

2

3

4

Levha 2

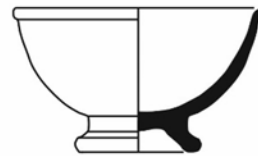
5

6

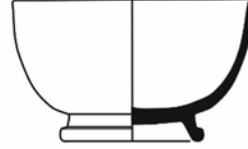
7

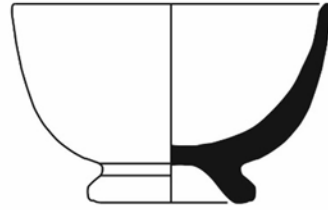
8

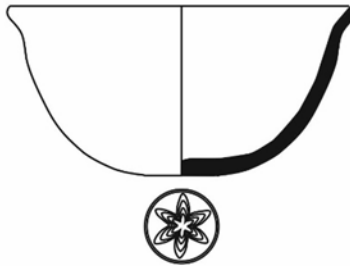
Levha 3

9

10

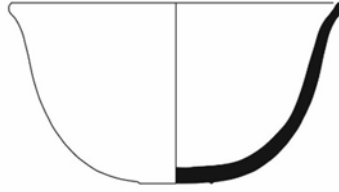

11

Levha 4

12

13

14

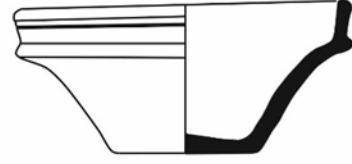
Levha 5

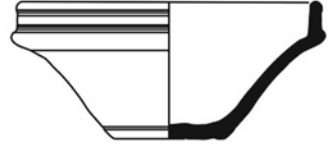
15

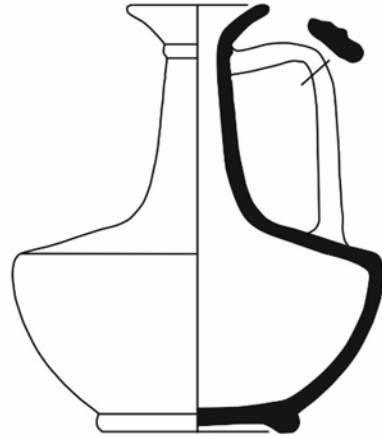
16

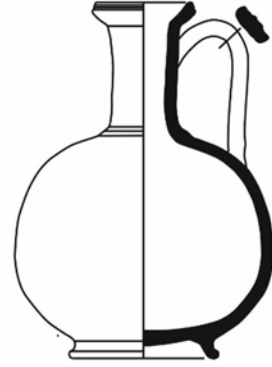
17

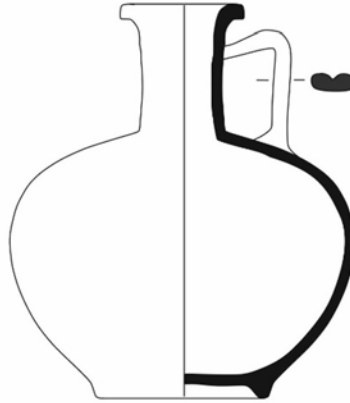
18

Levha 6

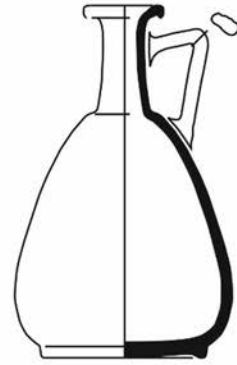
19

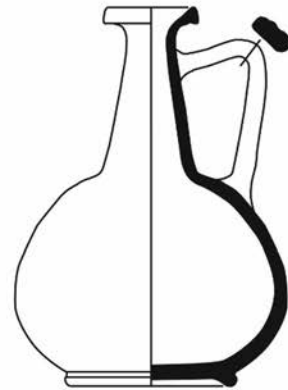
20

Levha 7

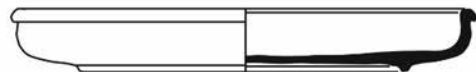
21

22

23

24

